

Fortăreața „Regele Matei Corvin” din Valea Uzului, parte a liniei defensive arpadiene

Linia Arpadiană a fost sistemul de apărare al Armatei Regale Maghiare în timpul celui de-al Doilea Război Mondial în Carpații de Nord-Est și de Est. În Kőrösmező, sub conducerea lui Magos (Munk) Dezső și a maestrului constructor din Érsekvadkert, Réti István, muncitori ruteni din Érsekvadkert și din satele din apropiere au construit, folosind materiale găsite în sat și soluții arhitecturale locale, o clădire militară separată, mascată sub forma unei case de lemn, între anii 1941-1942.

Scurtă prezentare

În data de 26 august 1944, trupele sovietice au ajuns pentru prima dată la granița Ungariei în Valea Uzului.

Cu cucerirea Carpaților, "granița de o mie de ani" a revenit în posesia Ungariei, iar prin Decizia de la Viena din 1940, Carpații de Est au revenit sub controlul Ungariei până la Pasul Ojtoz.

Cu toate acestea, liderii nu au stat cu mâinile în sân și au elaborat un plan pentru a proteja această zonă de frontieră. În acest scop, s-au studiat sistemele de apărare ale Europei din acea perioadă, cu accent pe Linia Metaxas din Grecia și fortificațiile alpine franceze. Hárosy Teofil și Varró László, comandanți militari de rang înalt, au stabilit bazele teoretice și practice ale liniei de apărare ce urma să fie construită. Singurele fortificații asemănătoare Liniei Maginot au fost construite în zona din jurul satului Alsóverecke, dar strategia a fost schimbată după căderea acestora.

Rezumatul este următorul.

Fortărețele au fost construite în mijlocul strâmtorilor cu o atenție maximă acordată caracteristicilor naturale. Acestea pot fi apărate circular, având între 15 și 20 de buncăre cu doar cele mai rare cazuri de orificii de tragere, rolul lor fiind acela de a proteja viața echipajului în timpul tirului de artilerie. Fiecare buncăr era dotat cu un extins sistem de tranșee și sârmă ghimpată, electricată și cu mine. Împotriva tancurilor au fost construite rânduri de blocuri de beton și ziduri, care au închis și albiile pârlurilor. La trecerile prin munți s-au săpat șanțuri pentru mine, care puteau fi detonate pentru a întrerupe trecerea. În spatele acestor fortificații, la 4-10 km distanță, s-a construit o zonă de protecție pentru batalionul de grăniceri, asigurând astfel aprovizionarea și susținerea defensivă. Proiectarea a avut grijă de fiecare detaliu, începând cu calitatea betonului utilizat pentru construcție, până la aliniamentul tranșeelelor de tragere, și a fost incredibil de meticuloasă. Aceasta a fost celebra *Linia Arpadiană*. Ulterior, la frontiera cu Rusia, a

fost completată de poziția Sfântului Ștefan, care a fost construită pe baza pozițiilor din Primul Război Mondial, și de poziția Hunyadi, care a fost menită să închidă drumurile către trecători de pe partea opusă a liniei de apărare și să împiedice trupele inamice să se regroupeze pe *Linia Arpadiană*. Partea de nord a frontierei cu România a avut o structură similară celei din Carpații Ucrainei. În regiunea Secuiască, grănicerii au protejat granița, iar în spatele lor, din cauza caracteristicilor terenului, văile erau situate dincolo de linia strâmtorilor.

Aceasta a fost teoria în mare parte.

Realitatea s-a dovedit a fi diferită. Linia - deși nu a lipsit de bani și forță umană - a fost construită încet (inițial s-au gândit la 10 ani pentru construcție) și umplerea sa a fost de asemenea lentă.

Parte din Linia Arpadiană este și sistemul de fortificații „Regele Matei Corvin” din Valea Uzului. Fortul din Valea Uzului a fost construit la 3 kilometri distanță de granița româno-maghiară de la acea vreme, fiind înconjurat de un zid puternic de piatră, obstacole de tip baricadă pentru tancuri și sârmă ghimpată, dotate cu un sistem de închidere electric. Fortul era echipat cu buncăre de beton și fortificații de mitralieră. Aproximativ 17 mitraliere, în principal amplasate în adăposturi de beton dotate cu guri de tragere, așteptau atacul inamicului. În plus, existau două tunuri antitanc și două lansatoare de grenade. Numărul efectivului era de aproximativ 200 de ofițeri, subofițeri și soldați. Pe partea dreaptă a Uzului, pe o înălțime, se afla o unitate maghiară de apărare antiaeriană, formată doar din armament ușor. De câteva săptămâni, pe *Mogyorós tető*, se afla un detașament de 226 de artilerie de munte, dotat cu 4 tunuri, ale căror rol era să sprijine cu foc unitățile care luptau la intrările din văile Csobányos și Úz. De asemenea, merită menționate numeroasele galerii cu mine din defileul Úz, din spatele fortului, care nu au fost niciodată detonate, deoarece nu mai exista cap de aprindere.

Pe data de 23 septembrie 1944, după atacul frontului ucrainean și colapsul frontului din Iași, trupele române s-au alăturat părții sovietice la data de 23 august 1944. Trupele germane au încercat să formeze o linie defensivă pe axa Focșani – Galați – Delta Dunării. Totuși, aceasta a eșuat din cauza manevrelor de diversiune bine organizate. Prin urmare, doar două și jumătate ale diviziilor din Armata a 8-a germană și o divizie și jumătate din Armata a 6-a germană au reușit să se retragă. Cu aceste resturi de trupe, germanii nu au putut să apere trecătorile din sudul Transilvaniei, ceea ce a dus la liberul acces al inamicului pentru înaintarea ulterioară. Operațiunea de la Turda a început târziu (5 septembrie) și nu exista nicio șansă să se închidă trecătorile din sud, ceea ce ar fi împiedicat înaintarea rapidă a inamicului.

Aceasta a dus la faptul că Ținutul Secuiesc a fost amenințat încă de la început de încercuire. Din cauza amenințării reale de încercuire, trebuia să se renunțe treptat la trecători și la pozițiile bine apărate începând din sud (Defileul Ojtoz). Cealaltă problemă a fost timpul. La data de 23 august 1944, frontul se afla la o distanță de aproximativ 400-500 km de sudul Carpaților. Pe data de 26 august 1944, trupele sovietice au apărut în Valea Uzului. Aceasta a luat conducerea maghiară prin surprindere.

Rezervele care veneau pe drum nu au mai putut ajunge la Fortăreața „Regele Matei Corvin”, să ajute luptătorii de acolo, deoarece au ajuns doar până la a doua linie de apărare de la Acloș.

Fortăreața „Regele Matei Corvin” din Valea Uzului era una dintre cele mai moderne fortărețe defensive de pe Frontul Carpatic, dar nu dispunea de armamentul și muniția necesară, ca să nu mai menționăm artileria grea vitală, unitățile antitanc, mortierele și echipajele, precum și starea psihică și spirituală a oamenilor.

Punctele

Cei care se așteaptă la elemente spectaculoase de tipul castelelor medievale vor fi dezamăgiți. La momentul construirii, unul dintre cele mai importante aspecte a fost a fost camuflarea fortului.

Însă, de atunci, buncărele au fost aruncate în aer, tranșeele au fost umplute, iar vegetația a recucerit zona. Cu toate acestea, cu puțină atenție, se poate distinge aspectul fortului.

Punctele de mai jos ajută în acest sens:

- N 46° 20,164' E 26° 14,434' 657 m [GCUZVG+GCUZVG+bunker1]
- N 46° 20,311' E 26° 14,379' 650 m [GCUZVG+GCUZVG+bunker2]
- N 46° 20,211' E 26° 14,465' 686 m [GCUZVG+GCUZVG+bunker3]
- N 46° 20,284' E 26° 14,619' 683 m [GCUZVG+GCUZVG+bunker4]
- N 46° 20,216' E 26° 14,402' 681 m [GCUZVG+GCUZVG+bunker5]
- N 46° 20,411' E 26° 14,488' 666 m [GCUZVG+GCUZVG+bunker6]
- N 46° 20,246' E 26° 14,598' 715 m [GCUZVG+GCUZVG+bunker7]
- N 46° 20,166' E 26° 14,375' 692 m [GCUZVG+GCUZVG+bunker8]
- N 46° 20,153' E 26° 14,318' 680 m [GCUZVG+GCUZVG+bunker9]
- N 46° 20,191' E 26° 14,358' 657 m [GCUZVG+GCUZVG+bunker10]
- N 46° 20,212' E 26° 14,381' 698 m [GCUZVG+GCUZVG+bunker11]
- N 46° 20,263' E 26° 14,327' 714 m [GCUZVG+GCUZVG+bunker12]

Între cele două puncte se poate vedea o tranșee cu găuri pentru prinderea tancurilor, iar la capetele sale se poate observa un zid de piatră construit împotriva tancurilor. Pe partea sudică, erau mai multe rânduri de buncăre din beton. În fața lor era tranșeul parțial umplut de pământ și înaintea acestuia era zăvorul electric. O sârmă ghimpată era întinsă pe iarbă și un generator era conectat la ea. Această secțiune a fost udată continuu de către soldații maghiari, astfel încât umiditatea să fie reținută în sol pentru a crește eficacitatea. Capcana electrică nu a fost activată în timpul luptei deoarece operatorul generatorului a fost împușcat. Între tranșee și buncăre, în 1944, au fost plantate puieți de brad de 6-7 ani. Rămășițele tranșeelor pentru tancuri și zidul de piatră ridicat împotriva tancurilor sunt încă vizibile astăzi. În zona dintre Csuklyánka și drum, la baza fortăreței, se pot vedea și gropi comune anonime, mai ales la începutul primăverii când vegetația nu a crescut încă pe teren.

Dintre aceste elemente de aparare ale liniei de front încă sunt vizibile

- N 46° 20,282' E 26° 14,605' 962 m [GCUZVG+GCUZVG+tankakasztó1]
- N 46° 20,306' E 26° 14,465' 673 m [GCUZVG+GCUZVG+tankakasztó2]

Zid de piatră împotriva tancurilor

- N 46° 20,324' E 26° 14,466' 683 m [GCUZVG+GCUZVG+kőfal]

Cămin de mină neexplodată.

- N 46° 20,268' E 26° 14,371' 702 m [GCUZVG+GCUZVG+akna]

Groapă comună , marcată ulterior cu o cruce în 2011:

- N 46° 20,700' E 26° 15,621' 646 m [GCUZVG+GCUZVG+tömegsír]

Crucea comemorativă.

Timp îndelungată a fost singura amintire a luptelor celui de-al Doilea Război Mondial. A fost renovată în anul 2011.

📍 N 46° 20,172' E 26° 14,479' 692 m [GCUZVG+GCUZVG+kereszt]

Capela militară „Sf. Elisabeta de Turingia” a fost construită în 1917 de către soldații Regimentului 11 de infanterie din Munkács, Regatul Ungariei, pe baza planurilor subofițerului de transmisiuni Varga János.

⚓ N 46° 20,899' E 26° 15,543' 665 m [GCUZVG+GCUZVG+kápolna]

În 1989, din cauza ploilor abundente, versantul de munte de deasupra capelei a alunecat și a format lacul Magyarós, numit după pârâul care îl alimentează. Localnicii au numit acest eveniment o minune divină, deoarece capela nu a fost deteriorată.

Locul fostei punct de trecere a frontierei

📍 N 46° 20,331' E 26° 16,902' 601 m [GCUZVG+GCUZVG+határ]

Parola de acces

📍 N 46° 20,538' E 26° 14,918' 662 m [GCUZVG+GCUZVG+póttjelszó]

[A kőkeresztén lévő név \(10 karakter\).](#)

Numele de pe crucea de piatră (10 caractere)

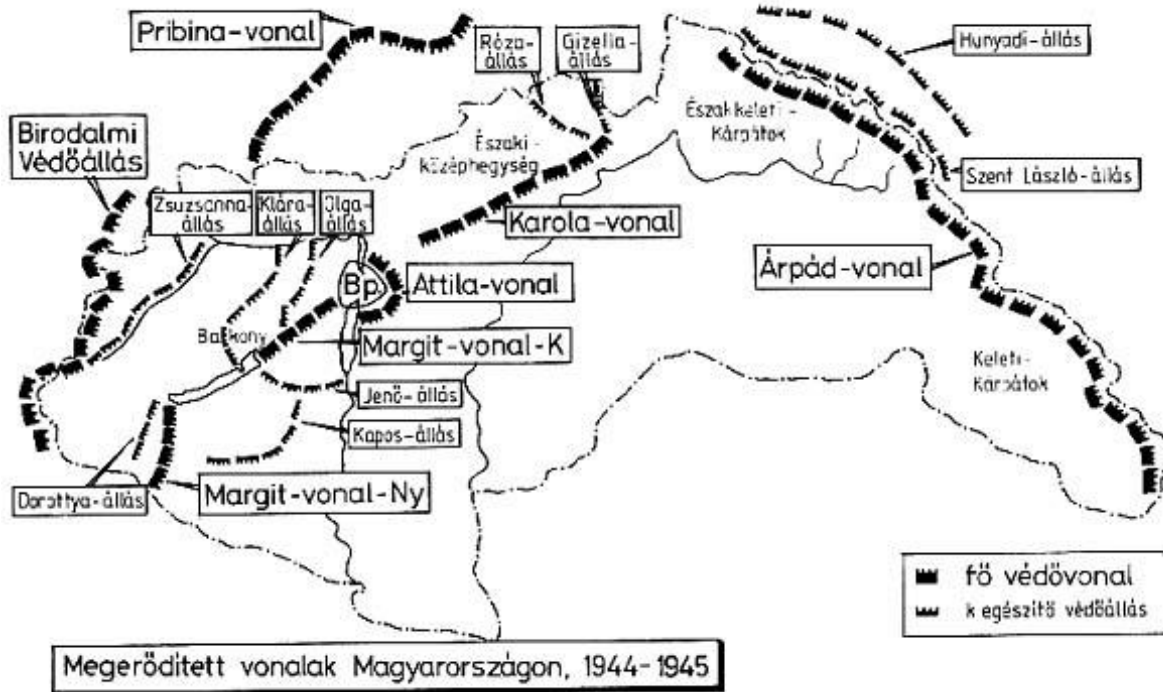
Cimitirul Eroilor

📍 N 46° 20,523' E 26° 14,910' 655 m [GCUZVG+GCUZVG+temető]

Fostele cazarme a grănicerilor au fost construite în 1943

📍 N 46° 20,489' E 26° 14,714' 671 m [GCUZVG+GCUZVG+laktanya]

Imagini - Fortificațiile din Carpații Orientali

Fostele tranșee și urmele fostei fortificații a „*Regele Matei Corvin*”, distruse prin explozie, din Valea Uzului lângă Ciucleani - colecția lui Zsolt Madár

- Baza de metal a stativului pentru periscop la fortăreața „Regele Matei Corvin” din Valea Uzului

Bibliografie

Sylvester Lajos: Úz-völgyi hegyomlás

Sylvester Lajos: Ojtoz völgye a hadak útján

Szabó József János: Az Árpád-vonal

Molnár Sándor: Csíki-Havasok

Dr. Szóts Dániel visszaemlékezése a harcokra

Szabó József János honlapja sok érdekes információval

Szabó József János, Kárpáterődítés 1940-1944. Magyar katonai erődítések Kárpátalján és a Székelyföldön. Az Árpád vonaltól az Árpád-állásig, Pillangó Kiadó, Budapest, 2015

Kisgyörgy Tamás, T 1224 Úz völgye 1944. augusztus 2. – szeptember 19., Charta Múltidéző, Sepsiszentgyörgy, 2015

Madár Zsolt: Úz-völgye titkainak nyomában: sziklába vájt lőállások, lövészárkok, tankakadályok és bunkerek- a maszol.ro portálról

https://maszol.ro/kultura/Uz-volgye-titkainak-nyomaban-sziklaba-vajt-loallasok-loveszarkok-tankakadalyok-es-bunkerek?fbclid=IwAR01Buyoi7iz_oHMs6hDPbAxBhAoWaXUzvSN0koyls_8P-4aELc9vbwMKNw

<https://geocaching.hu/caches.geo?id=2618>